

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА БЮДЖЕТ

Борисова Л.Є.

к.е.н, доцент кафедри обліку і фінансів

Шевчук І.І.

здобувачка III курсу I (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування»

Одеський Національний Університет імені І.І. Мечникова

м. Одеса, Україна

Податкова політика є ключовим інструментом, який використовується державами для забезпечення фінансової стійкості та розвитку суспільства. Питання ефективності податкової політики і її впливу на бюджет набувають особливого значення в умовах постійних змін у світовій економіці, технологічних інновацій та соціальних викликів. Податкова політика є напрямком діяльності держави, який спрямований на формування податкової системи, яка забезпечує надходження достатніх коштів до бюджету для виконання його функцій. Ефективність податкової політики є здатністю податкової системи забезпечувати надходження достатніх коштів до бюджету, не перешкоджаючи економічному розвитку. Вплив податкової політики на бюджет буває як позитивним, так і негативним. З одного боку, податки є основним джерелом формування доходів бюджету. З іншого боку, високі податки можуть негативно впливати на економічний розвиток, що призведе до зменшення надходжень до бюджету.

Податкова політика визначає принципи оподаткування, ставки податків та податкову структуру, які впливають на громадян, підприємства та інші суб'єкти економіки. Функції податкової політики включають:

- фінансову функцію, спрямовану на збирання бюджетних доходів для фінансування державних програм і послуг;
- економічну функцію, яка включає в себе вплив на рівень виробництва, споживчу активність та інвестиції;
- регуляторну функцію, що полягає в використанні податків для впливу на певні сфери економіки та соціальні процеси.

Види податків варіюються залежно від того, що оподатковується, та яким чином це відбувається [2, с. 33-38]. Основні види податків включають податок на прибуток, податок на додану вартість (ПДВ), податок на доходи фізичних осіб, акцизи, податок на нерухомість та багато інших. Характеристики податків включають ставку оподаткування, об'єкт оподаткування, спосіб збору та розподіл доходів між різними рівнями уряду.

Ефективна податкова політика базується на певних принципах, які визначають її успішність. По-перше, податки повинні бути справедливо розподілені між громадянами й підприємствами, враховуючи їхні можливості та обсяги доходів [1, с. 414-416]. По-друге, система оподаткування повинна бути зрозумілою і доступною для всіх, щоб уникнути непорозумінь та ухилення від сплати податків. По-третє, податкова система повинна бути належним чином спроектована для досягнення фінансових й економічних цілей при мінімальних

витратах. Також податкова система повинна сприяти економічному розвитку. Окрім того, податкова система повинна забезпечувати надходження достатніх коштів до бюджету для виконання його функцій.

Вплив податкової політики на бюджетні доходи може бути різним і залежить від численних чинників. Ефективна податкова політика призводить до збільшення обсягу податкових надходжень у бюджет. Це досягається за допомогою наступних методів:

- вдосконалення податкового законодавства та зменшення можливостей, через які платники можуть ухилитися від сплати податків;
- підвищення ставок податків на певні види доходів або операцій;
- включення нових видів доходів або операцій до сфери дії податкової системи.

Податкова політика має вплив на визначення обсягу і спрямування бюджетних видатків держави. Якщо система оподаткування ефективно регулює прибутки, це створює фінансові умови для втілення державних програм і проєктів. У той же час, недоцільно спроектована податкова політика буде обмежувати ресурси, які призначені для задоволення соціальних та економічних потреб [3, с. 65-67]. Податкова політика визначає, скільки грошей надходить до державного бюджету. Ці бюджетні доходи використовуються для фінансування різних сфер діяльності держави, включаючи охорону здоров'я, освіту, соціальне забезпечення, інфраструктурні проєкти, оборону та багато інших. Вплив податкової політики на бюджетні видатки визначається обсягом зборів й розподілом цих коштів між різними сферами. Наприклад, зниження податкового навантаження на підприємства призведе до зменшення бюджетних доходів, що, в свою чергу, призведе до скорочення видатків на громадське здоров'я або освіту. І навпаки, впровадження податкових стимулів для інвестицій в певні галузі призведе до збільшення бюджетних видатків на ці галузі.

Отже, податкова політика є важливим інструментом у забезпеченні фінансової стійкості та соціально-економічного розвитку держави. Вплив податкової політики на бюджетні видатки є складним і потребує збалансованості та обачності. Податкова політика повинна бути узгодженою з бюджетною політикою для забезпечення фінансової стійкості й структурної раціональності. Наприклад, зменшення податкових ставок без відповідного зменшення бюджетних видатків створить дефіцит бюджету. З іншого боку, підвищення податкового навантаження призведе до зменшення бюджетних видатків на розвиток галузей, які сприяють економічному зростанню. Дотації та пільги повинні бути спрямовані на стратегічно важливі сфери і проєкти, які сприяють розвитку суспільства. Ефективна податкова стратегія сприяє оптимальному розподілу ресурсів для задоволення соціальних й економічних потреб держави.

Список використаної літератури

1. Лисенко В. М., Пристемський О. С. Податкова політика та принципи оподаткування в Україні. Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю. Полтава, 2019. С. 414-416.
2. Швайко М. Л. Особливості податкової політики України у сучасних умовах. Інвестиції: практика та досвід № 16, 2019. С. 33-38.
3. Шинаєва К. А. Податкова політика в системі державного регулювання економіки. Матеріали конференції МНЛ. Тернопіль, 2022. С. 65-67.